

Sygn. akt III USK 485/21

## POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

o rentę rodzinną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 lipca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 7 maja 2020 r., sygn. akt III AUa 1639/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu) na rzecz adw. D. B. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł podwyższoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 maja 2020 r., sygn. akt III AUa 1639/19 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację odwołującego się M. G. od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu z 14 listopada 2019 r., sygn. akt V U 1763/17, którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z 16 sierpnia 2017 r.

M. G. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z 16 sierpnia 2017 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej.

Wyrokiem z 14 listopada 2019 r., sygn. akt V U 1763/17 Sąd Okręgowy w Opolu oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł odwołujący się, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy jako nieuzasadnioną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z art. 233 § 1 k.p.c., nie popełnił też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa. Sąd Apelacyjny podzielił argumenty zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i przyjął je za własne.

Sąd odwoławczy zaznaczył, ocena stanu zdrowia wnioskodawcy i w konsekwencji jego zdolności do pracy, w tym weryfikacja orzeczeń lekarzy orzeczników, z zasady wymaga wiadomości specjalnych - wiedzy medycznej. Podstawowym więc dowodem w sprawie jest dowód z opinii biegłego. Przy czym opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłych, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Przedmiotem opinii biegłych nie jest bowiem przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych, którymi Sąd nie dysponuje). Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych sądowych, o specjalnościach właściwych do schorzeń wnioskodawcy, tj. z zakresu psychologii i psychiatrii oraz okulistyki.

Zespoły biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii: B. I. i J. D. oraz N. G. i T. G., jednoznacznie wskazały, że całkowita niezdolność do pracy u wnioskodawcy nie powstała przed ukończeniem przez niego 16 roku życia, tj. do 4 lutego 1979 r.,

jak również nie powstała w okresie do ukończenia nauki w szkole po przekroczeniu 16 roku życia a przed ukończeniem 25 roku życia. Powyżsi biegli, po zapoznaniu się dokumentacją medyczną wnioskodawcy oraz przeprowadzeniu badania przedmiotowego, przyjęli za datę powstania u wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy rok 1997, albowiem to wówczas M. G. był po raz pierwszy hospitalizowany z przyczyn psychiatrycznych i rozpoznano u niego psychozę schizofreniczną. Ww. biegli odmiennie ocenili stan zdrowia ubezpieczonego niż uczyniły to biegłe sądowne H. K. i J. N., które przyjęły za datę powstania całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego 2 października 1986 r., a więc dzień, w którym udzielono wnioskodawcy urlopu zdrowotnego w okresie studiów.

Prawidłowo, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji przyjął, że powyższa opinia biegłych H. K. i J. N. nie mogła stanowić podstawy do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy. Zauważyć należy, że opinia ta stoi w sprzeczności z pozostałymi opiniami wydanymi w sprawie przez biegłych sądowych o tożsamych specjalnościach, a opinie te w sposób fachowy i spójny opisują schorzenia występujące u wnioskodawcy oraz wyczerpująco wyjaśniają z jakich względów przyjmują, że całkowita niezdolność do pracy u ubezpieczonego powstała w 1997 r., a nie w okresie studiów. Analiza treści tych opinii, w ocenie Sądu drugiej instancji, daje podstawy do stwierdzenia, że zawierają one obiektywną ocenę stanu zdrowia ubezpieczonego. Ponadto są one wszechstronne, należycie ugruntowane i wyczerpująco odpowiadają na pytania zawarte w tezie dowodowej. Biegli B. I. i J. D. oraz N. G. i T. G. kategorycznie stwierdzili, że brak jest w ich ocenie podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca stał się niezdolny do pracy jeszcze w okresie studiów. Biegli zauważyli, że sam fakt, że w tym okresie ubezpieczony korzystał z urlopu zdrowotnego, a następnie został skreślony z listy studentów, wobec niezaliczenia semestru, nie świadczy o niezdolności do pracy. Zauważyli bowiem, że w książkę zdrowia studenta nie widnieje żaden wpis na temat leczenia wnioskodawcy z przyczyn psychiatrycznych. Biegli zauważyli nadto, że po przerwaniu studiów wnioskodawca ukończył kurs fotograficzny i pracował w zawodzie, a następnie jako kontroler jakości, a okresy tej pracy zostały przez organ rentowy uwzględnione do okresów składkowych wnioskodawcy.

W odniesieniu do niepełnosprawności M. G., Sąd drugiej instancji wskazał, że zaliczony został orzeczeniem Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w B. z 12 czerwca 2007 r. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Z orzeczenia wynika, że stopień niepełnosprawności datuje się od 27 marca 2002 r., jakkolwiek niepełnosprawność istnieje od urodzenia. Sąd dysponował dokumentacją zgromadzoną przez Zespół. Nadto obszerna opinia biegłego N. G. i T. G. uwzględnia okoliczność, że wnioskodawca uzyskał kategorię E - niezdolnego trwale do służby wojskowej. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności - zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 426) - zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Niepełnosprawność nie jest jednak odpowiednikiem niezdolności do pracy zarobkowej w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej. Skutkiem niepełnosprawności nie musi być niezdolność do pracy i kwestię tę (całkowitej niezdolności do pracy i daty jej powstania) wyjaśnił dostatecznie, zdaniem Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny także nie zignorował orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, ale wziął pod uwagę odmiennność celów i ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Z powyżej opisanych względów, w oparciu o powołane opinie oraz opinię biegłego z zakresu okulistyki, Sąd Apelacyjny przyjął, że wnioskodawca nie stał się całkowicie niezdolny do pracy w okresach wskazanych z art. 68 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że na tle stanu faktycznego przedmiotowej sprawy powstaje istotne zagadnienie prawne:

1. Wątpliwość budzi, czy pozostawanie w zatrudnieniu stanowić może przesłankę wykluczającą możliwość uznania ubezpieczonego za osobę niezdolną do pracy;

2. Wątpliwość budzi także, czy występowanie i oczywiste ujawnienie się poważnych problemów zdrowotnych jest niewystarczające do orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy, a niezbędna do tego jest dopiero hospitalizacja i „oficjalne” rozpoznanie choroby.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających

rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Nie sposób uznać w niniejszej sprawie, aby skarżący wykazał występowanie tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem w skardze kasacyjnej nie sformułowano jakiegokolwiek zagadnienia, które miałoby charakter zagadnienia prawnego. Postawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pytania w żadnym wypadku nie mogą zostać uznane za zagadnienia prawne, należy bowiem zauważyć, że nie wskazano jakichkolwiek podstaw

prawnych sformułowanych zagadnień, nie odniesiono ich również do jakiegokolwiek przepisu prawnego.

Ponadto, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie przedstawiono jakiejkolwiek argumentacji prawnej, która uzasadniałaby, że w niniejszej sprawie rzeczywiście wyłoniło się istotne zagadnienie prawne. W tym miejscu można ponownie pokreślić, że pełnomocnik skarżącego nie wskazał nawet przepisów prawa, na tle których wyłoniło się to zagadnienie prawne, czy też których stosowania ono dotyczy. Nie sposób uznać, aby w niniejszej sprawie w jakikolwiek sposób wykazano istnienie istotnego zagadnienia prawnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto również, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego w ogóle nie uzasadnił, a zatem nie można przyjąć, aby skarga kasacyjna była w niniejszej sprawie oczywiście uzasadniona.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ustalono na podstawie § 15 ust. 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

[as]